

Vergaderjaar 2016–2017

28 286

Dierenwelzijn

Nr. 925

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 augustus 2017

Conform uw verzoek van 11 april jl. stuur ik uw Kamer mede namens de Staatssecretaris van Economische Zaken een inhoudelijke reactie op het rapport «De aard van het beestje; kenmerken en achtergronden van dierenmishandelaars».¹ Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Programma Politie en Wetenschap door Bureau Beke.

Aard van het beestje

Het doel van het onderzoek was om meer kennis te vergaren over dierenmishandeling en de gemeenschappelijke kenmerken van dierenmishandelaars. De onderzoekers hebben bronnen van diverse instanties geraadpleegd, zoals de politie, de Landelijk Inspectiedienst van de Dierenbescherming, de reclassering en medewerkers van dierenambulances. Zij hebben 90 zaken van dierenmishandeling met in totaal 97 verdachten nader onderzocht.

Omvang, signalering en aard dierenmishandeling

Het aantal geregistreerde strafzaken bij de politie dat mogelijk betrekking had op dierenmishandeling betrof 66 in 2011, 352 in 2012, 414 in 2013 en 311 in 2014. Vaststaat dat een deel van die zaken betrekking had op dierenverwaarlozing en niet op dierenmishandeling. De stijging na 2011 komt volgens onderzoekers door de introductie van taakaccenthouders handhaving dierenwelzijn en het meldnummer 144. De omvang van dierenmishandeling in Nederland lijkt beperkt. De onderzoekers vermoeden echter op grond van wetenschappelijke literatuur en interviews, dat er sprake is van een *dark number*, omdat dierenmishandeling zich vaak achter de voordeur afspeelt. Derden, zoals bureaus en kennissen, moeten dit constateren en melden. Anders dan bij dierenverwaarlozing is het letsel van een dier door derden vaak moeilijk te herkennen. Dieren-

¹ Het rapport zond ik op 7 april jl. aan uw Kamer. Kamerstuk 28 286, nr. 906.

artsen zouden volgens onderzoekers dierenmishandeling vaker kunnen melden indien zij dierenmishandeling beter leren herkennen.

Over de aard van dierenmishandelingszaken stellen de onderzoekers vast dat de politieregistraties voornamelijk betrekking hebben op gezelschapsdieren, waarvan het merendeel hond is. De registraties betreffen vooral schoppen, slaan en tegen de grond gooien. Er zijn aanwijzingen dat (een deel van) de mishandelingen zich over langere tijd afspeelden. Bij de onderzochte zaken overleed bijna de helft van de dieren als gevolg van de dierenmishandeling.

Kenmerken van daders

Dierenmishandelaars zijn een heterogene groep. Het gaat om mannen en vrouwen van alle leeftijden. De helft van de onderzochte groep verdachten is first offender. Dierenmishandeling komt ook voor buiten de context van huiselijk geweld. In dit onderzoek is bij 9 verdachten vastgesteld dat er naast dierenmishandeling ook sprake is van huiselijk geweld. Er lijkt een onderscheid te bestaan tussen daders die weinig andere problemen hebben en vooral impulsief handelen uit boosheid of frustratie en tussen mensen die een meer omvattende problematiek hebben, waaronder jongeren die handelen onder groepsdruk. De problemen die de onderzochte verdachten hebben variëren van financiële tot psychische problematiek.

Implicaties aanpak politie

De aanpak van dierenmishandeling begint bij de signalering. Daarom geven de onderzoekers aan dat het vanuit dierenwelzijnsperspectief van belang is om voldoende taakaccenthouders te hebben met kennis van zaken. Daarbij wijzen onderzoekers erop dat de wijze waarop de taak van taakaccenthouder handhaving dierenwelzijn is vormgegeven in de eenheden divers is.

Ook andere politiemedewerkers moeten volgens onderzoekers alert zijn op dierenmishandeling, met name in de surveillance en vooral bij huiselijk geweld. Bij huiselijk geweld is het zinvol standaard te kijken of vragen naar alle dieren. Bij twijfel of er sprake is van dierenmishandeling moet de dierenarts worden ingeschakeld. Onderzoekers vinden dat het een positieve ontwikkeling is dat taakaccenthouders aangeven in veel gevallen een dierenarts in te schakelen.

Aandachtspunt is de kennis van taakaccenthouders; dierenwelzijn is een complex veld. Om te voorzien in de informatiebehoefte bevelen onderzoekers periodieke opfriscursussen en seminars voor taakaccenthouders aan.

Over de registratie van dierenmishandeling merken onderzoekers op dat politie dierenmishandeling meer eenduidig in de Basis Voorziening Handhaving kan registreren. Die gegevens zijn mogelijk bruikbaar voor het opstellen van periodieke criminaliteitsbeelden in de toekomst. Idealiter zou volgens de onderzoekers een database moeten worden opgezet met zaken van dierenmishandeling, zoals de FBI in 2016 deed, gericht op het onderkennen van patronen en het vergaren van meer kennis over daders.

Reactie

Het onderzoek biedt eerste inzichten in het fenomeen dierenmishandeling in Nederland en in de daders. Uit het onderzoek komt bovendien naar voren dat het signaleren van dierenmishandeling voor potentiële melders lastig kan zijn. De onderzoekers doen in het kader van dit onderzoek een aantal algemene aanbevelingen voor de aanpak van dierenmishandeling door politie. Daarop zal ik in het onderstaande reageren. Daarnaast

informeer ik u over een initiatief dat is gericht op het verbeteren van de herkenning van dierenmishandeling door dierenartsen.

Signalering

Het aantal taakaccenthouders, de inrichting van hun taak en hun kennis is volgens onderzoekers van invloed op de signalering van dierenmishandeling, net als de alertheid van niet-taakaccenthouders op dierenmishandeling. Bij huiselijk geweld zou politie altijd moeten kijken naar dieren suggereren onderzoekers.

Inmiddels zijn, conform de wens van de Tweede Kamer na aanneming van de motie van de leden Bernds en Kuiken (Kamerstuk 29 628, nr. 301), en het inrichtingsplan van politie, minimaal 180 taakaccenthouders handhaving dierenwelzijn actief.

Politie heeft na het verschijnen van het rapport «Hoe lopen de hazen»² de taak van de taakaccenthouder nader omschreven. Daarbij is het uitgangspunt dat de aanpak van dierenmishandeling valt onder de generieke werkzaamheden van de politie. Het is de taak van de taakaccenthouder om collega's met kennis te ondersteunen en zelf zaken op te pakken. De inzet van taakaccenthouders wordt op lokaal niveau door het gezag bepaald. De Aanwijzing voor de Opsporing van het Openbaar Ministerie is daarbij onverkort van toepassing.

Ook niet-taakaccenthouders moeten alert zijn op mogelijke dierenmishandeling. Politie besteedt op diverse wijzen aandacht aan inbreuken op dierenwelzijn. Bijvoorbeeld door artikelen in het vakblad Blauw, het politiemagazine 24/7 en berichtgeving over incidenten met dieren via het intranet. Ook wordt in opleidingen en vakbijeenkomsten aandacht besteed aan de relatie die kan bestaan tussen huiselijk geweld en dierenleed. Zoals hiervoor beschreven heeft de taakaccenthouder de taak kennis aan collega's over te dragen en als vraagbaak te fungeren. Dit is landelijk beleid. Tot slot, tussen dierenmishandeling en huiselijk geweld bestaat volgens de laatste wetenschappelijke publicaties een verband, maar geen causaal verband. Om bij een melding van huiselijk geweld in het hele huis zoekend rond te kijken naar dieren, zal zonder voldoende aanleiding disproportioneel zijn.

Deskundigheid taakaccenthouders

Onderzoekers bevelen aan de taakaccenthouders periodieke opfriscursussen en seminars te geven.

De politiemedewerkers die worden ingezet op de aanpak van dierenmishandeling moeten beschikken over voldoende kennis om hun taak effectief uit te voeren. De politie stuurt dan ook actief op de bijscholing van taakaccenthouders. Diverse taakaccenthouders hebben dit jaar reeds een gerichte bijscholing gehad of gaan die nog krijgen. De politie zal dit beleid de komende jaren voortzetten.

Registratie

Onderzoekers opperen de mogelijkheid periodieke criminaliteitsbeelden op te stellen of een database op te zetten voor het herkennen van patronen en het verkrijgen van kennis over daders.

Politie beschikt reeds geruime tijd over een database voor ernstige zedenzaken met mens en dier, *Violent Crime Linkage Analysis System* (ViCLAS). Daarnaast stelt politie criminaliteitsbeelden op, zoals bijvoorbeeld in de zaak van de paardenmishandelingen, of verdiept zich nader in fenomenen, indien hiertoe aanleiding is.

² Bijlage bij Kamerstuk 28 286, nr. 886.

Om te zorgen dat het voor politieambtenaren gemakkelijker wordt informatie uit de politiesystemen te krijgen over dierenmishandeling, alsmede over zaken waarin een relatie is tussen huiselijk geweld en dierenleed, gaat politie de Basis Voorzienig Handhaving aanpassen.

Herkenning door dierenartsen (Landelijk Expertisecentrum Dierenmishandeling)

De faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit van Utrecht, Bureau Beke en het Nederlands Forensisch Instituut zijn een pilot gestart gericht op het ondersteunen van dierenartsen bij het herkennen van dierenmishandeling. In de pilotfase, die een jaar gaat duren, kunnen dierenartsen een consult vragen aan dit samenwerkingsverband, genaamd Landelijk Expertisecentrum Dierenmishandeling (LED). Met de pilot wordt onder meer beoogd de bewustwording en expertise van dierenartsen te vergroten, aandacht te genereren voor de Meldcode dierenmishandeling, het dierenwelzijn te verbeteren en meer wetenschappelijke gevalideerde kennis over plegers van dierenmishandeling te vergaren. De Hondenbescherming, het Ministerie van Economische Zaken en mijn ministerie hebben een financiële bijdrage verstrekt voor de pilotfase van dit initiatief.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
S.A. Blok